

dentis dimissorias contra formam decreti, ab officio et beneficio per annum sint ipso jure suspensi (1).

Ordinati si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo privilegio clericali, praesertim in criminalibus gaudeant, dummodo tamen secuta sit sententia declaratoria (2).

Ordinati vero in majoribus, ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri praelati, sint ipso jure suspensi.

Hæ poenæ adhuc subsistunt, nam in Constitutione Pii IX Apostolicæ Sedis, qua censuræ latæ sententiæ limitantur 1869 quarto Idus Octobris, statuitur in fine: *quoscumque Sacrum Concilium Tridentinum suspensos aut interdictos ipso jure esse decrevit, nos pari modo suspensioni vel interdicto eosdem obnoxios esse volumus et declaramus.*

III. Vicarius capitularis plenam habet auctoritatem in clericis et sacerdotibus sub diœcesana jurisdictione recipiendis (3); juxta graves autem auctores (4) concedere nequit dimissionem per excommunicationem, quæ in his locis vulgo dicitur *exeat*, qua clerico datur licentia transeundi ad aliam diœcesim, quia est species alienationis; secus tamen sentiunt alii, quia canones alienationes prohibentes, loquuntur de alienatione honorum, non vero de alienatione personarum (5).

§ 8. *An potest visitare ecclesiam, diœcesim et monasteria.*

I. *Locorum ordinarii ecclesias quascumque, quomodolibet exemptas, auctoritate Apostolica singulis annis visitare teneantur* (6).

« Certum exploratumque est, in unaquaque diœcesi, elapso anno a die novissimæ visitationis peractæ ab ultimo Episcopo defuncto, posse vicarium capitularem legitime electum hanc ipsam visitationem per diœcesim instituere, sede adhuc vacante » juxta decretum S. R. C. 16 Sept. 1843, *Abellinen*, approbante Sanctitate

(1) Hermes cap. 2, fol. 73.

(2) Giraldi ibidem not. V, et Barbosa ibidem n. 131.

(3) De Angelis Prælectiones juris canonic. lib. 1, tit. 28, n. 21.

(4) Fagnanus in 2, part. I Decretal. de off. Archid. cap. *Significasti*, n. 3; Reiffenstuel lib. III Decretal. tit. IX, n. 76; De Angelis loco cit.

(5) Craisson n. 1270.

(6) Conc. Trid. sess. VII, cap. VIII, de reform.

Sua, sicut S. Congregatio Concilii etiam rescripsit 8 Maji 1683, dub. 1, *Asculana* (1), et prout communis Doctorum est sententia (2).

Quinimo jure merito dicitur, vicarium capitularem ad hoc teneri, quia ipse est loci ordinarius, et locorum ordinarios ad hoc teneri statuit Concilium Tridentinum supra allatum. Præterea ad vicarium capitularem transit jurisdictione ordinaria, iis exceptis, quæ a jure aliter statuuntur; atqui jus et obligatio instituendæ visitationis pertinent ad jurisdictionem ordinariam, et nullus reperitur juris textus, quo eadem excipiuntur; ergo jus et obligatio visitandi ecclesiam transeunt ad vicarium capitularem.

II. Licet vicarius capitularis visitationem peragere possit et debeat; cum tamen juxta Concilium Tridentinum hæc ipsa singulis annis facienda sit; juxta Benedictum XIV (3) eam aggredi non potest - nisi elapsus sit annus a die ultimæ visitationis ab Episcopo peractæ, uti sæpius decisum fuit a S. C. C. signanter in *Ostunen*, 28 Julii 1708, lib. 53 Decret. p. 266, cum proposito dubio, *An et quando vicarius capitularis possit visitare?* rescripsit: *Affirmative post lapsum anni*; et 13 Sept. 1721: *An vicarius capitularis Scardonens, facere possit visitationem civitatis et diœcesis. Secundo, An facere possit visitationem personalem capitularem*: responsum fuit: *Ad primum et secundum Affirmative, dummodo elapsus sit annus a die ultimæ visitationis factæ ab ordinario* (4). Quod aliqui existimant, vicarium capitularem ecclesias visitare posse ante annum elapsam ab ultima visitatione, quia visitatio pertinet ad ordinariam Episcopi jurisdictionem, et hæc in vicario capitulari quoad hoc limitata non est, omnino exactum dici nequit, cum Concilium Tridentinum loco supra allato statuatur, ecclesias singulis annis visitandas esse.

Prætermittenda quoque est visitatio, si ecclesia in proximo de pastore providenda sit (5).

(1) Apud Zamboni, *Vicarius capit.* § III, n. 11.

(2) Fagnanus in 2 p. I Decretal. *De Majorit. et Obedient. c. His quæ*, n. 50; Garcias de beneficiis p. 5, c. 7, n. 27; Pignatelli tom. X, Consult. 123, n. 4; Reiffenstuel lib. III, tit. IX, n. 67; Barbosa de canonic. cap. 42, n. 67; Layman in cap. *Cum olim. de Majorit. et Obed. n. 50*; Bouix p. 5, sect. III, cap. IV, § 11.

(3) De Syn. lib. 2, cap. IX, n. VI.

(4) Item 3 Feb. 1629 et 13 Ap. 1630, *Pampilonen*. 10 Mart. 1629, dub. I, *Limana* apud Zamboni *Capitulum eccl.* § IX, n. 12, 13 et 14; 13 Sept. 1721, dub. Visit. I, apud Zamboni *Vicarius capit.* § III, n. 18.

(5) S. C. C. 10 Mart. 1629, dub. I, *Limana*, apud Zamboni *Capitulum eccl.*

III. Vicarius capitularis visitationem ecclesiarum civitatis et diœcesis perficere potest per seipsum vel per alium seu per visitatorem a se nominatum (1).

IV. Vicarius capitularis vel ejus delegatus, diœcesim visitans, gaudet jure percipiendi victualia, quæ dici solent procuratio: sed quoniam non decet, ut ipse cum tanto incedat comitatu, quanto indiget Episcopus, qui majori præfulget dignitate; idcirco S. Congregatio 28 Julii 1708 (2) rescripsit, vicario capitulari deberi tantum medietatem procurationum, quæ Episcopo solvi consueverunt: tali enim pacto servabitur indemnis ab expensis, quæ visitationis causa occurrunt, sed nihil lucri ex ea percipiet (3).

V. Ritus a vicario capitulari, ecclesiam visitaro, servandus, a Sacra Rituum Congregatione 16 Sept. 1843 in *Abellinen.* præscriptus, et a Sanctitate Sua 8 Novembris eodem anno 1843 confirmatus, est sequens:

“ Vicarius capitularis procedat ad ecclesiam cathedralem veste
 “ talari indutus, ubi intra portam recipietur ab universo capitulo.
 “ Quum eo pervenerit, assumet superpelliceum, vel alia insignia
 “ canonicalia, si sit canonicus, eidemque biretum presbyterale
 “ manu tenenti dignior ex capitulo stans aspersionem per contac-
 “ tum exhibebit. Præcedente cruce capitulari, cæterisque de clero
 “ recta statim inter duos digniores ex capitulo perget ad sacellum
 “ ubi Sanctissimum Sacramentum asservatur, atque paratis super
 “ genuflexorio pulvinaribus una cum prædictis dignioribus in
 “ genua prævolutus orabit. Assurgens inde principem petit aram,
 “ et brevi oratione super infimo gradu peracta, sedebit in camerale
 “ sede ante latus Epistolæ super altaris suppedaneum præparata,
 “ cæterisque in propriis subselliis considentibus, et caput bireto
 “ cooperiens, tradet, si moris est, cancellario visitationis edictum
 “ legendum, et deinde proponet causas adventus sui, ut habetur
 “ in Pontificali Romano (*Ordo ad visitandas parochias*). His

§ IX, n. 13; 13 Sept. 1721, dub. Visit. § 6, apud Zamboni tom. 4, *Vicarius capit.* § 2; Reiffenstuel lib. III, Decretal. tit. IX, n. 67; Barbosa de canonic. cap. 42, n. 70.

(1) Conc. Trid. sess. 24, cap. III de reform.; S. C. C. Dec. 1589, *Salernitana* apud Zamboni *Vicarius capit.* § III, n. 3; Lucius Ferraris *Vicarius capitul.* art. 2, n. 11.

(2) In *Ostunens, Procurationis*, impressa tom. 9, *Thesaurus* pag. 180.

(3) Ita Bened. XIV, de Syn. lib. X, cap. X, n. VI; Bouix p. V, sect. III, cap. IV, § II.

“ absolutis, ab altari descendit, et in plano extra latus Epistolæ
 “ stans, supra superpelliceum, vel rochetum, si eo utatur, amictum,
 “ stolam et pluviale nigrum induat, eique duo sacerdotes
 “ assistant. Interim sedes ab altari amovebitur, cujus frons pallio
 “ itidem nigro obtegetur. Visitator autem adhuc stans juxta altare
 “ in cornu Epistolæ versus ad populum incipit antiphonam *Si*
 “ *iniquitates*. Cætera peragantur ut in Pontificali Romano loco
 “ citato.”

VI. Locorum ordinarii ecclesias quascumque visitare tenentur juxta Concilium Tridentinum supra allatum. Controversia autem est, num capitulum, sede vacante, sive ejus vicarius valeat in visitandis monasteriis aliisque locis exemptis, ea uti potestate delegata, quæ per S. Concilium Tridentinum tradita est Episcopis. Aliqui doctores negant id, propterea quod non transeat in capitulum ea delegatio, quam Concilium Episcopis potissimum contulisse videtur. Alii autem affirmant, ea ducti ratione, quod ubi potestas delegata non confertur in personam certam Episcopi, sed perpetuo annectitur officio Episcopali, ad salubriorem gubernationem Ecclesiæ et diœcesis, et in bonum eorum in quos talis delegata jurisdictio est exercenda, tunc ea quasi pars accedens ad totam episcopalem jurisditionem, devolvatur etiam ad capitulum, Episcopali sede vacante (1). S. C. Congregatio consulta, decrevit, vicario minime competere jus, visitandi abbatiam Sedi Apostolicæ immediate subjectam (2). Moniales non exemptas visitare potest, non autem exemptas, nisi Episcopis, tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, perpetua data sit facultas easdem visitandi (3).

§ 9. *An synodum convocare, et examinatores synodales eligere potest.*

I. Vicarius capitularis synodum diœcesanam convocare valet, dummodo effluxerit annus a die ultimæ synodi, habitæ ab Episcopo, nisi non multo post speretur constituendus Episcopus. Quocirca, cum a Sacro Concilio Tridentino tam diœceseos visitatio,

(1) Ita Zamboni tom. 4, *Capitulum*, § XII, in fine, et Pallottini *Capitulum eccl.* § VII, n. 9.

(2) 5 Jul. 1710 *Aquitana seu nullius jur. visit.* apud Zamboni *Vicarius capit.* § III, n. 17.

(3) Barbosa de canonic. cap. 42, n. 71 et 107; Lucius Ferraris *Vicarius capit.* art. II, n. 21 et 22.

quam synodi coactio, quotannis perficienda statuatur, ac proinde hæc duo in re præsentis videantur quodammodo inter se connexa, eodem jure metienda sunt, idemque de utraque est ferendum iudicium, cum in utraque eadem vigeat ratio (1).

II Examinatores synodales in synodo eligere potest, extra eam autem non potest, sed uti debet antea electis (2). Novos examinatores in locum absentium aut defunctorum substituere nequit, sed curare debet, ut elapso anno alii in locum demortuorum eligantur in synodo (3).

III. Vicarius tamen capitularis ecclesiæ Metropolitanæ jus non habet, indicendi synodum provincialem. « Nam, ut scribit Benedictus XIV (4), cum indecens et absonum visum fuerit, tantam jurisdictionem tribuere vicario capitulari Metropolitanæ ecclesiæ, ut valeat ad synodum compellere totius provinciæ Episcopos idcirco sancitum est, ut vacante sede Metropolitana, non ad istius vicarium, sed ad antiquiorem suffraganeum jus pertineat provincialem synodum cogendi, quod declaravit S. Congregatio Concilii in causa *Tarraconen.* 10 Februarii 1624 (5), in qua interrogata: *An capitulum Tarraconen. possit, sede Archiepiscopali vacante, indicare ac celebrare Concilium provinciale, an vero hæc facultas spectet ad antiquiorem Episcopum ejus provinciæ:* respondit: *Jus provinciale Concilium indicendi ac celebrandi, sede vacante, non ad capitulum Metropolitanum, sed ad antiquiorem provinciæ Episcopum pertinere.*

§ 10. *An vicarius capitularis pollet facultate concedendi indulgentias, erigendi confraternitates, earum statuta approbandi, et consensum dandi easdem aggregandi.*

I. An vicarius capitularis indulgentias concedere valeat, alii affirmant, et alii negant (6). Etsi autem hæc potestas, non ad ordi-

(1) Ita Bened. XIV, de Syn. lib. II, cap. IX, n. VI; Zamboni tom. IV, *Capitulum*, § XII; Lucius Ferraris *Vicarius capitularis*, art. II, n. 12; Bouix p. V, sect. III, cap. IV, § 12.

(2) S. Cong. Episc. 12 Jan. 1604 in *Neapolitana* apud Lucium Ferrarem *Vicarius capit.* art. II, n. 13.

(3) Lucius Ferraris ibidem n. 61; Bouix loco cit.

(4) De Syn. lib. II, cap. IX, n. VIII.

(5) Lib. 12, *Decretor.* pag. 160.

(6) Reiffenstuel lib. III *Decretal.* tit. IX, n. 79 et 80; Bouix p. V, sect. III, cap. IV, § 7.

nem, sed ad jurisdictionem pertineat « nihilominus ab Episcopo ad capitulum, ejusve vicarium non transit: hic quippe indulgentias quadraginta dierum, quas Episcopus elargiri poterat, neutiquam concedere valet. At respondetur in primis, non deesse doctores, qui eandem potestatem concedendi indulgentias, qua pollet Episcopus, attribuant vicario capitulari (1). Libenter tamen admittimus, veriore esse sententiam oppositam, quam alii tumentur (2), et præterea fatemur, hanc secundam opinionem esse omnino in praxi servandam: nam S. Congregatio Concilii die 13 Novembris 1688 interrogata: *An vicarius capitularis, sede Episcopali vacante, facultatem habeat concedendi indulgentias, quas ceteroquin concedere posset Episcopus vivens:* noluit quidem juris controversiam decidere, districte tamen vetuit, ne opinio, eam facultatem asserens vicario, deduceretur in praxim, respondendo: *Vicarius capitularis se absteineat.* Rationes sunt: 1° quia facultas concedendi indulgentias non est adeo necessaria ad dioceseos regimen, ut aliquod damnum eidem immineat, si ea careat qui diocesim ad tempus administrat; 2° præfata potestas, etsi non ordinis sit, est tamen jurisdictionis cujusdam extraordinariæ, soli dignitati Episcopali annexæ; 3° jus indulgentias elargiendi residet in solo Romano Pontifice, qui illius juris partem credere potuit Episcopis, et non aliis, qui neque ecclesiarum sponsi, nec veri pastores sunt, sed temporariam tantum gregis curam gerunt.» (3).

II. Similiter dubitatur, an vicarius capitularis facultate polleat, erigendi confraternitates sive sodalitia, eorum approbandi statuta.

(1) Abbas in cap. *Cum olim*, q. 13 de majorit. et obedient. Marchett. in praxi Vic. capit. cap. 24, n. 1; Peregrin. in praxi Vic. p. 1, s. 4, subs. 2, n. 32; Molin de iust. et jur. tom. 6, disp. 11, n. 6; Azor Instit. moral. p. 2, l. 3, c. 37, q. 9; Barbosa de jur. eccl. l. 1, c. 32, n. 91; Sylva de beneficiis p. 2, c. 11, n. 4; Armilla in Summ. Capitulum. Vers. cum jura dicant; Sylvester in Summ. Verb. capitulum in fin. Sa in Aphor. Confessorior. Verb. capitulum Sede vacante.

(2) Tarrecremata in can. Item in Levitico n. 41, de pœnit. dist. 1; Socin in cap. Nostram, n. 19 et seq. de pœnit. et remiss.; Fagnanus in cap. Accedentibus, n. 13, de excessib. Prælat.; Pirhinc ad lib. 1, *Decretal.* tit. 33, s. 2, n. 49, Vers. Cujusmodi potestas, et lib. 5, tit. 38, s. 2, n. 42; Ferosin. de capitulo Sede vacante, q. 9, n. 10; Leander Oper. Moral. tom. 1, tract. 5, disp. 14, q. 23; Fragos de regim. Christian. Reip. tom. 2, p. 2, lib. 2, disput. 4, § 1, n. 19; Pax Jordan. Elucubrat. tom. 1, lib. 5, tit. 16, n. 27; Coton. Controv. lib. 2, controv. 11, c. 1, n. 20; Joan. Devoti Instit. Canonic. lib. 1, tit. III, § 65; Muhlbauser Decreta auth. S. R. C. *Vicarius capit.* h.; Lucius Ferraris *Vicarius capit.* art. 2, n. 53.

(3) Ita Bened. XIV de Syn. lib. 2, cap. IX, n. VII.

consensumque præstandi requisitum, ut archiconfraternitatibus aggregentur. Has quæstiones propositas Sacra Indulgentiarum Congregatio in opinionum varietate definire noluit, sed constituit, ut vicarii capitulares ab his peragendis absterent, quia, ut videtur, tum confraternitatum erectio in diocesium regimine res maximi est momenti, tum facili modo differri potest in tempus futuri Episcopi.

Causa proposita Congregationis Pretiosissimi Sanguinis est sequens :

I. *Potestne Vicarius capitularis erigere confraternitates, ita ut erectio sic peracta canonica sit?*

II. *Utrum Vicarius capitularis possit valide concedere litteras testimoniales, ac consensum requisitum a Clemente VIII pro aggregatione confraternitatum?*

III. *Utrum Vicarius capitularis possit approbare statuta confraternitatum?*

In congregatione generali die 15 Nov. 1878 Emi Patres rescripserunt : Ad I, II et III. *Vicarius capitularis se absterneat. Quam resolutionem Sanctitas Sua 23 Nov. 1878 approbavit (1).*

CAPUT XXIV.

DE CESSATIONE OFFICII VICARII CAPITULARIS.

§ 1. *De capitulo, si Vicarius capitularis negligens vel inhabilis fiat.*

I. Vicarius capitularis, legitime constitutus, per capitulo removeri vel revocari non potest, ut dictum est cap. XIX, § 7.

Si negligens fuerit, capitulo se gerit, sicut in simili casu ageret erga Episcopum, ut dictum est cap. XVII, §§ 1 et 2.

Si Vicarius ob ægritudinem similemve causam inhabilis fiat, capitulo eum humaniter inducere potest, ad adsciscendum vicarium socium in ecclesiæ regimine; vicario autem renuente, capitulo per se jus non habet, ei alium virum adjungendi, qui opem adjutricem illi præbeat, ut dictum est cap. XIX, § 6; sed prout circumstantiæ exigunt, ad Sedem Apostolicam recurrere potest ac debet; et in hoc casu agere valet et tenetur, quod ipsa præscribere voluerit.

(1) Acta S. Sedis vol. XI, fol. 353.

§ 2. *In quibus casibus cessat officium vicarii capitularis.*

1° Cessat per mortem ipsius vicarii.

2° Cessat per spontaneam vicarii capitularis renuntiationem, qui muneri suo renuntiare valet (1), quin necesse sit, eam renuntiationem admitti (2).

3° Cessat per remotionem vicarii capitularis ab officio, factam a S. Congregatione Concilii vel Episcoporum (3). In hoc tamen casu non statim concludendum est, ejus acta esse invalida, ut enim revocatio effectum habeat, vicario intimari debet, et ejus gesta tamdiu sunt valida, quamdiu revocatio publice ignoratur (4).

In his tribus casibus jurisdictio revertitur ad capitulo, quod intra octo dies a notitia mortis, renuntiationis aut remotionis, et juxta easdem regulas, ad novam vicarii capitularis electionem procedere valet et debet, sicut statuitur in VI Decretalium lib. 1, tit. VI, c. XXVI : *Si electio ex eo non sortiatur effectum, quia electus consentire recusat, vel post consensum renunciat juri suo, aut forte diem claudit extremum, seu propter occultum ejus vitium irritatur : electores (qui jam fecerant, quod spectabat ad ipsos, intra juris terminum eligendo) habebunt a dissensu, renuntiatione, morte, vel irritatione prædictis, ac si vacatio nova esset, tempus integrum ad electionem aliam celebrandam : dummodo nil fraudulentè egerint in præmissis (5).* Exceptio tamen facienda est, si in casu revocationis Sacra Congregatio mittat seu deputet vicarium Apostolicum, ad gerendam ecclesiæ vacantis administrationem, in quo casu capitulo vicarium amplius eligere non valet.

Similiter si vicarius capitularis, per Metropolitanum vel vicariorem Episcopum ob capituli negligentiam vel malam electionem deputatus, moriatur, renuntiet aut removeatur; capitulo infra octo dies novum eligere potest, quia pro prima tantum vice jus amisit (6).

(1) Litteræ Apost. SS. D. Pii IX *Romanus Pontifex* 1873 quinto kalendas Septembris; De Angelis, Prælet. jur. can. lib. 1, cap. 28, n. 23.

(2) De Angelis ibidem.

(3) De Angelis loco cit. Lucius Ferraris *Vicarius capit.* art. 1, n. 57 et 58.

(4) Hermes cap. IX, § 2.

(5) Litteræ Apost. SS. D. Pii IX *Romanus Pontifex* supra sit.

(6) Lucius Ferraris *Capitulo* art. III, n. 57; Monacelli Formularium tit. 1, form. 2, annot. 6; Bouix p. 5, sect. 1, cap. XV, § V.